

Asia: VN/25291/2024

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle EU:n gigabittiasetusta täydentäväksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

SANT ry eli Suomen antenni- ja teleurakoitsijaliitto kiittää mahdollisuudesta lausua alan kannalta hyvin merkitykselliseen uudistukseen. Tässä lausunnossa käsitellään ainoastaan sisäverkkojen vaatimuksenmukaisuuden valvontaa, ei muita lakiluonnoksen kohtia.

Valvontaa tarvitaan

Valvonnan kehittäminen on SANT ry:n näkökulmasta erittäin tervetullutta. Alan laatuongelmat ovat yleisiä. Laatuongelmat heikentävät kuluttajien tietoliikenneyhteyksiä, ja virheelliset maadoitukset ovat turvallisuusriski. Liikenne- ja viestintäviraston sisäverkkomääräyksen laatu- ja dokumentointivaatimuksia noudattavilla urakoitsijoilla on haasteita pärjätä kilpailussa, koska huonosti tekeminen on halvempaa. Viallisten verkkojen korjaaminen jälkikäteen tuo kiinteistöjen omistajille kustannuksia. Kun asiat tehdään kerralla oikein, kaikki voittavat.

SANT ry on julkaissut yhdessä Liikenne- ja viestintäviraston kanssa Laatutyökalun, jota rakennuttajat, suunnittelijat, valvojat ja urakoitsijat voivat käyttää apuvälineenä, jotta sisäverkot olisivat mahdollisimman laadukkaita. Laatutyökalun vaikutus alan käytäntöihin on kuitenkin ollut rajallinen. Alalle tarvitaan nykyistä vahvemmat mekanismit laadun varmistamiseen ja myös sanktioita selkeistä laiminlyönneistä. Käsillä oleva lakimuutos on erinomainen mahdollisuus korjata em. puutteita ja edistää näin kaikkien osapuolten etua.

Valvontavastuun siirtäminen kuntien rakennusvalvontaviranomaisille on haaste

Lakiluonnoksessa valvontavelvoite annetaan kuntien rakennusvalvontaviranomaisille. Luonnoksen perusteluissa todetaan, että valvonta tapahtuisi sisäverkon rakentaneen urakoitsijan luoman dokumentaation pohjalta. Valitettavasti uskottavan näköisten, mutta todellisuutta vastaamattomien dokumenttien tekeminen on varsin helppoa. Sisäverkkototeutuksen virheiden tai vilpin tunnistaminen pelkästään tuotetun dokumentaation avulla ilman verkon tarkistamista paikan päällä on haasteellista jopa pitkään alalla toimineelle ammattilaiselle. Jotta valvonta toimisi, rakennusvalvontaviranomaisten olisi hankittava ja ylläpidettävä hyvin laajaa sisäverkko-osaamista ja tehtävä tarkistuksia myös paikan päällä.

SANT ry katsoo, että lakiluonnoksessa ehdotettu malli ilman muutoksia tai täydennyksiä johtaa joko toimimattomaan valvontaan tai kuntien rakennusvalvontaviranomaisten kohtuuttomaan kuormitukseen. Seuraavassa on esitetty mahdollisia toimintamalleja, joiden pohjalta lakia kannattaisi muuttaa tai täydentää.

Malli 1. Vaaditaan, että sisäverkon toteuttavalla urakoitsijalla on oltava kriteerit täyttävä pätevyys

Kirjataan lakiin vaatimus, että sisäverkon toteuttavalla urakoitsijalla on oltava Liikenne- ja viestintäviraston asettamien kriteerien mukainen pätevyys. Tässä mallissa kuntien rakennusvalvontaviranomaisten tehtäväksi jäisi valvoa, että sisäverkkoja toteuttavilla urakoitsijoilla on vaaditut pätevyydet. Pätevyyksiä ja niiden ylläpitoa tuottavat yritykset voisivat tarjota urakoitsijoille omia palveluitaan. Esimerkiksi SETI Oy:llä on jo olemassa sisäverkko-osaamiselle valmis pätevyysjärjestelmä ja kriteeristö. Myös monilla muilla toimijoilla on kokemusta pätevyyspalveluiden tarjoamisesta. Tämä malli toisin jonkin verran kustannuksia urakoitsijoille.

Malli 2. Vaaditaan, että kaikki rakennetut sisäverkot tarkastetaan paikan päällä

Luodaan pätevyysjärjestelmä, joka tuottaa sisäverkkojen tarkastajia ja vaaditaan, että kaikki rakennetut sisäverkot on tarkastettava. Tämä malli varmistaisi laadun luotettavimmin, mutta aiheuttaisi lisäkustannuksia. Vaatimuksesta olisi tehtävä selkeä kirjaus lakiin.

Malli 3. Tarkastetaan sisäverkkoja pistokoemaisesti

Velvoitetaan laissa rakennusvalvontaviranomaiset tarkastamaan pistokoemaisesti tietty osuus (esimerkiksi 5-10%) alueensa sisäverkkototeutuksista paikan päällä rakennuksissa. Tarkastuksissa käytettäisiin ulkopuolisia ammattilaisia, jotka kävisivät läpi sekä dokumentit että itse toteutuksen. Rakennusvalvontaviranomaisten tehtäväksi jäisi dokumentaation yleistason tarkistaminen ja niiden kohteiden valinta, joille suoritetaan ammattilaisen tarkastus. Tämä malli toisi lisäkustannuksia, mutta selvästi vähemmän kuin malli 2.

Kuten edellä mainittiin, SANT ry:n näkemyksen mukaan rakennusvalvontaviranomaisten suorittama pelkkiin dokumentteihin perustuva valvonta ei riitä varmistamaan, että sisäverkot olisivat laadukkaita ja turvallisia. Jokin edellä mainituista malleista tai niiden yhdistelmä loisi valvonnalle nykyistä esitystä paremmat edellytykset. SANT ry osallistuu mielellään sisäverkkojen valvonnan järjestämiseen liittyviin jatkokeskusteluihin.

Erkkilä Vesa
SANT, Suomen antenni- ja teleurakoitsijaliitto ry